

збурення. Якщо в інших галузях науки для перевірки адекватності моделі проводиться експеримент, то в економіці це майже неможливо, тому проводяться емпіричні спостереження дослідження. Тут важливо розпізнати суть емпіричних результатів, щоб не сприйняти частинне за загальне. Велика кількість емпіричних залежностей є специфічними для економіки, тому часто ортодоксальні економісти приймають їх, як закони. Але експеримент є не чим іншим, як проявом економічного закону, а не самим законом. Тому саме в описанні складних економічних систем має використовуватись математична мова теорії ймовірностей та моделі на основі ймовірнісних законів.

Розглядаючи навчальний процес в аспекті фундаментальних дисциплін формування економіко-математичної освіти, методи і моделі ЕСМ мають посісти окремішнє місце у вигляді циклу навчальних економіко-стохастичних дисциплін, таких як, на бакалаврському рівні теорія ймовірностей, математична і прикладна статистика, включаючи регресійні моделі економетрії, теорію випадкових процесів, ризикологію і, на магістерському рівні методи і моделі оцінювання й оптимізації економічних процесів, теорія оптимального розподілу інвестицій та ресурсів, теорія стійкості та надійності економічних структур та інші прикладні, чисто фахового спрямування.

М. М. Коцупатрий, канд. екон. наук, професор
кафедри обліку, аналізу та аудиту в АПК

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І АУДИТУ

Докорінні зміни в економіці України і, в першу чергу, в агропромисловому комплексі, розширення, поглиблення й інтенсифікація зовнішньоекономічної діяльності потребують вдосконалення господарського механізму й приведення його до вимог міжнародної спільноти.

Бухгалтерський облік як функція управління і складова господарського механізму за останні чотирнадцять років зазнав суттєвих змін у бік його вдосконалення та уніфікації (гармонізації) з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Систематичне й перманентне вдосконалення законодавства України супроводжується постійною зміною, доповненням і уточненням законодавчих актів та нормативно-правових

документів, особливо в галузях фінансів, податків, статистики, бухгалтерського обліку, фінансової, податкової та статистичної звітності.

Ситуація, яка склалася в системі законодавства, суттєво впливає як на підготовку фахівців бухгалтерського обліку та аудиту, так і на їхню практичну діяльність. Усе це потребує нового підходу в системі підготовки економістів вищої кваліфікації з бухгалтерського обліку та аудиту.

Підготовка цих фахівців передбачає паралельно з вивченням організації, методики і техніки ведення бухгалтерського обліку, складанням первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, складанням фінансової, статистичної та податкової звітності також і ознайомлення та засвоєння основних положень законодавчих актів та нормативно-правових документів, що регулюють цю діяльність. Це має важливе значення для підготовки й формування фахівців вищої кваліфікації з обліку та аудиту.

Відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавр з обліку і аудиту має право після закінчення навчання у вищому навчальному закладі працювати за спеціальністю бухгалтером, старшим бухгалтером, заступником головного бухгалтера підприємства, а також головним бухгалтером суб'єктів малого підприємництва. Тому практичний аспект підготовки фахівців з обліку і аудиту має суттєво значення для практичної діяльності спеціалістів з обліку і аудиту.

Практична діяльність бухгалтерів і аудиторів пов'язана із суворим дотриманням вимог законів, указів, постанов, інструкцій, положень та інших нормативно-правових актів, що регулюють оподаткування, бухгалтерський облік та фінансову звітність. Звідси виникає потреба ще в студентські роки прищепити майбутнім спеціалістам відповідальне ставлення до вимог чинного законодавства. Освоєння вимог законодавчих актів і нормативно-правових документів дає можливість фахівцям формувати в бухгалтерському обліку і фінансовій, податковій та статистичній звітності достовірну, повну та неупереджену інформацію про умови й результати діяльності та фінансовий стан підприємства.

Для фахової підготовки спеціалістів з обліку і аудиту навчальним планом передбачено вивчення таких навчальних дисциплін: «Бухгалтерський облік» (теорія бухгалтерського обліку), «Фінансовий облік I», «Фінансовий облік II» і «Управлінський облік». Якщо дисципліна «Бухгалтерський облік» передбачена для вивчення студентами загальнотеоретичних засад бухгалтерського обліку (сутності, функції, предмета, методу і техніки обліку), то

при вивченні дисципліни «Фінансовий облік І» і «Фінансовий облік ІІ» студенти опановують методiku і техніку ведення бухгалтерського обліку на суб'єктах підприємницької діяльності (складання первинних документів, бухгалтерських проведення, ведення регістрів синтетичного і аналітичного обліку тощо).

Значне скорочення аудиторних занять і збільшення часу на самостійне вивчення дисциплін, які формують фахівця з обліку і аудиту, потребує інтенсивності роботи студентів і вивчення навчальних дисциплін і, в першу чергу, набуття практичних навичок з ведення бухгалтерського обліку і складання звітності. Тому важливого значення набуває індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами. Ці заняття мають проходити в навчально-методичних кабінетах, в яких є необхідна для цього інформаційна база (законодавчі акти, нормативно-правові документи, спеціалізовані журнали, підборки статей, зразки оформлених первинних документів, регістрів синтетичного і аналітичного обліку тощо).

Важливе значення для підготовки фахівців з обліку і аудиту має індивідуалізація виконання студентами практичних завдань. Для цього викладачами кафедри розробляється 5—15 варіантів завдань з різною інформаційною базою. Індивідуальні завдання виконуються за загальною методикою, але вимагають самостійного виконання кожним студентом.

Виконані індивідуальні практичні завдання кожний студент захищає перед викладачем, одержує відповідні оцінки, передбачені системою поточного і підсумкового контролю знань.

Ступінь засвоєння студентами законодавчих актів і нормативно-правових документів перевіряється викладачами на практичних заняттях, під час індивідуальної роботи та поточного, проміжного і підсумкового контролю знань студентів.

В 70-х — 80-х рр. минулого століття студенти, які навчалися за спеціальністю «Облік і аудит», проходили на підприємствах чотириохтижневу виробничу практику з організації первинного обліку. Це давало можливість значно підвищувати практичну підготовку фахівців з обліку і аудиту. В сучасних умовах загальні підходи до підготовки бакалаврів не передбачають проходження студентами виробничої практики на підприємствах. Враховуючи прикладний характер підготовки фахівців з обліку і аудиту, вважаємо за доцільне ввести в навчальний план підготовки бакалаврів чотириохтижневу виробничу практику на підприємствах.

Внесені пропозиції підвищать рівень практичної підготовки фахівців з обліку і аудиту і їх конкурентоздатність на ринку праці.